

Sistem ispitivanja nemačkog kluba za NKD

DERBI - prolećni uzgojni ispit (ispit urođenih osobina ptičara)

SOLMS - jesenji uzgojni ispit

IKP - međunarodni ispit NKD ptičara

DR. KLEEMANN - uzgojni ispit - najsloženiji ispit radnih osobina kod NKD ptičara

Jedan od najznačajnijih predsednika dkw-a Dr Paul Kleemann označio je ispitivanje osobina kao instrument delovanja na uzgoj. Ovde se u prvom redu misli na derbi u proleće, memorijal Princa Solms-a u jesen, i vgp uz to i izložbe nemačkih kratkodlakih ptičara, gde se vrši ocenjivanje izgleda na osnovu karakterističnih crta građe.

DERBI - prolećni uzgojni ispit (ispit urođenih osobina ptičara)

Prvo ispitivanje koje je uvedeno za rasu nemački kratkodlaki ptičar bilo je derbi, prolećni uzgojni ispit, koji je pe svega osmišljen kao provera-ispit urođenih osobina. Suština derbija je čini ispitivanje: kvaliteta nosa, traženje i markiranje.

Pre nego počnemo dalju priču o početnim elementima i onima koji su kasnije dodati, evo par napomena u vezi sa smislom i ciljem uzgojnih ispita. Kao što i samo ime govori, u prvom planu, bar za odgovorne uzgajivače, je da ti uzgojni ispiti daju dokaz za postojeću ili nepostojeću uzgajivačku vrednost pasa-roditelja. To je pogled na stvari koji se danas relativno teško prihvata i razume, zato što je u diskusiji o lovačkim psima mnogo lakše objasniti da je smisao ispitivanja utvrđivanje upotrebljivosti psa u lovu.

Samo po sebi razumljivo da ispitivanja imaju takodje i taj cilj, jer je očigledno da u praktičnom lovu, ali i pri pronalaženju divljači koja je povređena, treba po mogućnosti koristiti samo takve pse za koje se zna da mogu da ispune svoje lovačke ili tragalačke zadatke. Ovo se može utvrditi ispitivanjem fenotipa. Ali odgajivač želi više da zna. On želi da zna da li će se fenotip preneti na potomstvo pokazane radne i karakterne sposobnosti i građu tela koja to omogućuje.

Da li je on to bio u stanju odnosno jeste u stanju može se konačno prosuditi kada potomstvo prođe kroz sistem testova kakav je razvijen za nemačkog kratkodlakog ptičara, i kakav (sličan) postoji i za druge rase koje se koriste u lovu.

U tome leži posebna moć i značaj knjige rodoslovlja-rodovnika, jer se tu može videti kako se pokazalo potomstvo mužjaka odnosno kuje na ispitima, čime se mogu izvlačiti zaključci o ocu odnosno majci. Pri čemu pogled na mužjaka nosi nešto više težine utiliko što se, po prirodnim zakonima mužjak može više razmnožavati od ženke.

Ako se derbi posmatra samo kao uzgojni ispit, tada i tamo prikazanog slede eminentne značajke za smernice u uzgoju. Ovo ima čitav niz uzroka, najpre to da derbi, koji se po odgovarajućim pravilima odigrava ili u godini rođenja štenaca ili u početnoj fazi sledeće godine, daje prvi iskaz o odgajivačkoj vrednosti pasa roditelja. Uz to dolazi da stistički većina pasa, koji se uopšte predstavljaju na ispitima ili takmičenjima budu predstavljeni u derbiju. Drugim rečima: događaji na derbiju daju po svim pravilima najveći pregled uspeha ili neuspeha jednog sparivanja.

Ovo poslednje je vezano sa tim da discipline koje se testiraju na derbiju najmanje zahtevaju upotrebu predhodne dresure i vođenja, što takođe ima svoj značaj. Tim pre bi bilo katastrofalno, kada se ovaj ispit urođenih osobina u proleće ne bi više održavao, zato što ljudi, kojih na žalost ima i među lovcima, ne priznaju i ne žele da priznaju prikazanu međuzavisnost. Samo u proleće postoji uzrast koji dopušta tačno posmatranje celokupnog kretanja našeg dk (deutsch kurzhaar) i samo u proleće imamo parove jarebica, koji omogućavaju najviše uvida u kvalitet nosa i prirodnu sposobnost za markiranje naših pasa.

Ako se sada derbi označi kao ispit urođenih osobina, to ne treba pogrešno razumeti. Već je i Dr Kleemann na to rekao: *"To se često tako shvata: sirovog psa treba pustiti u revir da se ispraska, onda sudije imaju najbolju priliku da posmatraju njegove prirodne sklonosti. Ne! Derbi testiranju treba da predhodi Derbi vaspitanje, jer inače često nema šta da se vidi osim psa koji očima alavo traži zeca i koji galopira od jedne do druge gomilice gline koji vire iz ledine, dok najzad ne podigne zeca"*.

U derbi - odgajanje spadaju:

1. Poslušnost na poziv, zvižduk i znak/mahanje,
2. Upućivanje i vežbanje sistematskog traženja, vežbanje marke i blokade, kuliranja i sekundiranja.
3. Mirnoća u kontaktu sa divljači. Tu pripada takođe i relativna mirnoća što se zečeva tiče.

Vreme za ove zadatke je veoma kratko. Ono iznosi jedva osam nedelja, naime od vremena parenja pernate divljači do nošenja jaja, što se otprilike slaže i sa vremenom kada usevi postaju previsoki. Ovo vreme je toliko kratko, da čak i umetnici dresure moraju biti veoma marljivi, da bi spremili psa. Sve ovo je izuzetno važno za budućnost psa koji se koristi za rad (lovnog psa) i kasnije se može vrlo teško, ako i uopšte nadoknaditi.

Ovome se ni iz današnje perspektive ne može ništa dodati, možda još rečenica, da pri današnjem stanju derbi - priprema itekako ide zajedno sa određenom obukom poslušnosti, ako čovek ne želi da svog psa izgubi već u najranijoj mladosti. Samo radi ispunjavanja citata dodajemo: *"Ko dakle želi javni ispit na zečijem tragu smatra ga za potrebno, treba da ga održi pre derbi - odgoja."* Ovo sledi prosto iz činjenice da i ovako za derbi - odgoj na raspolaganju stoji veoma malo vremena, i već je Kleemann smatrao da se ovo vreme ne treba još smanjivati nepotrebnim ometanjima u pravcu derbi - odgoja tj. priprema.

Derbi testovi dana imaju još dve discipline za ispit, poslušnost pod kojom se podrazumeva da pas naredbu koju je razumeo izvršava, bilo da je data zviždukom, pokretom ili pozivom, kada nije u

kontakta sa divljači i disciplina vodljivosti. To znači da pas pruža svom vodiču ono što ovaj od njega može da očekuje.

Neosporan je kvalitet nosa kod nemačkog kratkodlakog ptičara, a on se ogleda u načinima i sposobnosti kako pas reaguje na divljač, trag divljači i tragove mirisa divljači, miris bolesne divljači i druge stvari. To je kako se gleda u i ocenjuje u nemačkoj, a engleski sistem je drugačiji, u rezultatu testiranja je opisana samo upotreba nosa. Polazi se od toga da pas koji dobro koristi svoj nos, tako što ga pomera visoko u vetru ili čvrsto stoji na jarebicu, ili elegantnim markiranjem daje na znanje da je uhvatio miris, ima dobar kvalitet nosa i time su zadovoljni.

Niko danas više ne poriče da je kvalitet njuha kod nekog ptičara jedna izvanredna uzgojena osobina. Pored dobrog nosa postoje još dve osobine koje posebno obeležavaju nekog ptičara. Na prvom mestu je traženje. Za svakoga koji ima osećaj za estetiku i koji pri lovu ne gleda samo na količinu ulovljene divljači, specijalno je uživanje da se divi eleganciji traženja kod dobro vođenog nemačkog kratkodlakog psa. Nemački kratkodlaki ptičar ne poriče da u njegovim venama teče takođe i krv pointera, i u mnogim slučajevima on dolazi veoma blizu pointera što se traženja tiče. Uostalom u Americi ga zovu nemačkim kratkodlakim pointerom. Isto se može reći i za markiranje, kuliranje i ako se čoveku nekada ukaže prilika da to doživi i za sekundiranje (o sekundiranju je reč kada, pri traženju u paru, drugi pas u paru na markiranje prvog psa reaguje sopstvenim markiranjem, bez da je i sam nanjušio divljač, tj. samo iz poštovanja prema prvom psu i zato da mu ne bi smetao: jedna zbilja dzentlmska osobina koja nažalost kod pasa postaje sve ređa).

Odgajivači i ljubitelji rasa i sojeva drugih radnih pasa neće mi zameriti što ja ovde zastupam mišljenje da je nemački kratkodlaki ptičar, specijalno u radnjama pred pucanj, u stanju da izvanredno izvršava sve zahteve. I da se on toliko pozitivno razlikuje od drugih rasa, možda baš zbog te visoke sposobnosti nalaženja pri traženju, markiranja kuliranja, tj. kvalitetnog nosa, a da pri tome ne zaostaje za ostalim rasama upotrebnih pasa u svojoj sposobnosti izvršenja svih radnji posle pucnja, zaključno sa praćenjem krvnog traga.

SOLMS - jesenji uzgojni ispit

Dok se prvi derbi nemačkih kratkodlakih ptičara odigrao 1893. godine, 1906/1908 je ovaj prolećni ispit upotpunjen jednom jesenjom proverom uzgoja, nazvanog solms. Zbog povećane starosti pasa, pošto psi učestvuju u solmsu u jesen godine svoga rođenja ili u jesen sledeće godine (što je uobičajan slučaj), povećani su zahtevi u već navedenim disciplinama ispitivanja. Pored toga se u solms-u ispituje i rad na vodi, kao i rad na vlečki pernate i dlakave divljači.

Ovaj svestrani ispit je po svojim disciplinama veoma sličan našem nekada davno održavanom svestranom ispitu tipa "D", pa nije na odmet da one koji su zaboravili malo potsetimo, a one kojima uslovi i pravila ovakvih ispita nisu poznata u najkraćim crtama sa njima upoznamo.

Na ovom ispitu mogu učestvovati i ispitivati se svi kratkodlaki Nemački ptičari koji su ošteñeni posle prvog oktobra predprošle godine starosti do dvadeset meseci, koji su upisani u rodovnu

knjigu, pozitivno ocenjeni u eksterijeru i sa položenim "Derbijem" za mlade pse, ili ispitom urođenih osobina. Izuzetno se mogu ispitati i stariji psi od dvadeset do trideset meseci i ako ih ima više od tri ispituju se u posebnoj bateriji, to se uglavnom odnosi na kuje koje su bile u teranju ili psi koji su zbog nekih drugih opravdanih razloga bili sprečeni da se izvedu na ispit u vreme održavanja prethodnog ispita.

Rad pasa se odvija po baterijama i u svakoj bateriji se može ispitati najviše šest pasa a rad pasa prate i ocenjuje po trojica sudija.

Ispit može organizovati samo klub za NKD. ptičare a organizuje obavezno u Jesen i to na pogodnim terenima obraslim niskim rastinjem, bogatim sa pernatom i dlakavom divljači kako bi se mogao ispitati i sagledati pravi kvalitet urođenih osobina i stepen obučenosti pasa.

Na ovom jesenjem uzgojnom ispitu pored dobrih urođenih osobina pas mora da pokaže još poslušnost, vodljivost i svestranu obučenost za rad u polju i vodi a to zahteva puno zajedničkog rada i truda vodiča i psa.

Rad u polju sastoji se u pretraživanja terena i pronalaženju i markiranju divljači, a tu pas treba da pokaže visok stepen urođenih osobina, sigurno sistemacko pretraživanje terena i ujednačen galop u stilu svoje rase. Naročito treba obratiti pažnju na kvalitet nosa, jer nos je taj koji ga stalno vuče napred i omogućava da brzo, sigurno i efikasno rešava nailazak na razne mirise divljači. Glava mora biti uvek nošena iznad linije leđa a nos najviša tačka na njoj. Tokom ispitivanja rada u polju kod pasa mora biti prisutna i pokazana stalna želja da se pronade i realizuje divljač. Kad pas tokom pretraživanja terena naiđe na miris divljači treba obratiti pažnju na ulazak u marku, sigurno čvrsto i stilski lepo markiranje zatim povlačenje i realizaciju a pri kretanju divljači mora ostati miran. Dužina rada u polju nije ograničena, već ako je potrebno pas se pušta i više puta da radi na ternu, sve dok sudije ne steknu pravi utisak o njegovom kvalitetu. U toku rada u polju u neposrednoj blizini vodiča i psa puca se uvis iz lovačke puške kako bi se utvrdila mirnoća i reagovanje psa na pucanj a posle pucnja pas nesme da divlja već treba da ostane miran i čeka drugu komandu.

Posle završenog rada u polju radi se **pronalaženje odstreljene i izgubljene pernate i dlakave divljači a zatim vlečka pernate i dlakave divljači.**

Pronalaženje izgubljene divljači radi se tako što se uzme sveže odstreljena i još topla divljač i sakrije u teren obrastao za tu svrhu pogodnom vegetacijom, obavezno uz vetar, tako da pas može da pokaže sigurno i sistematsko pretraživanje terena i kvalitet nos. Divljač se obavezno postavlja tako da vodič a ni pas ne vide gde je sakrivena. Posle pronalaska divljači pas treba bez razmišljana da je aportira i pravilno preda vodiču. Ako pas ne želi i nije uspeo da pronade sakrivenu divljač, treba mu dati priliku da izradi vlečku pernate divljači. Pošto se obeleži početak traga vlečka se izvlači na daljinu od 150 metara od strane jednog sudije na zemljištu obraslom niskom vegetacijom, obavezno niz vetar, sa dve krivine pod tupim uglom i na kraju se postavi divljač. Vodič ni pas nesmeju da posmatraju postavljanje vlečke, zatim vodič na povodcu privodi psa na početak traga, usmeri ga na trag i pušta ga. Pas mora niskom nosom, prateći trag da pronade postavljenu divljač, da je aportira i pravilno preda vodiču. Ako pas ne uspe da pronade divljač, vodič ima pravo još dva puta da pokuša navodeći ga na trag da mu pomogne da uspešno

uradi ovaj zadatak, ako pas pronađe divljač treba sigurni i veselo da je donese vodiču i pravilno preda.

Vlečka dlakave divljači radi se na isti način, stim što se izvlači na daljinu od 500 metara sa dve krivine pod tupim uglom. Pas koji uradi bilo koju vlečku po tragu a odbije da aportira pronađenu divljač, eliminiše se iz daljeg ispitivanja.

Posle uspešno obavljenog rada u polju, **psi se dalje ispituju u radu na vodi** u sledećim disciplinama: **aport patke iz duboke vode i ponašanje na pucanj, pronalaženje odstreljene i izgubljene patke u vodi obraslom gustom trskom i pronalaženje ranjene i odbegle patke po plovnom tragu.**

Aport patke iz duboke vode radi se tako što se pas na povodcu dovede na par metara od vode, komanduje mu se da sedne a mrtva patka baca što dalje u čistu vodu, zatim se pas otkači sa povodca i komanduje mu se da aportira bačenu patku. Pas mora rado i bez razmišljanja da uđe u vodi i kada dođe u neposrednu blizinu patke, puca se iz lovačke puške pored patke a pas nesme da reaguje na pucanj već mora da uzme patku iznese je iz vode i bez otresanja pravilno preda vodiču.

Aport patke iz guste trske radi se tako što se sveže odstreljena i još topla patka baca što dalje u trsku, tako da je ne vide ni vodič a ni pas, zatim vodič na povodcu dovodi psa u blizinu bačene patke, sudije mu pokazuju u kom se pravcu nalazi bačena patka, vodič pušta psa sa povodca i usmerava ga u kom pravcu da je traži. Pas mora rado da uđe u vodu i u slobodnom pretraživanju vodene površine, koristeći vetar i nos da što pre pronađe patku i donese je vodiču.

Šunjkanje za odbeglom ili ranjenom patkom radi se tako što se uzme živa patka sa počupanim letnim perjem na jednom krilu, pa se na obali postavi i obeleži trag, a patka potera da otpliva što dalje u vodu. Vodič na povodcu dovodi psa u neposrednu blizinu postavljenog traga i navodi ga na početak traga, usmerava ga u pravcu odbegle patke. Kad pas pronađe početak traga, koristeći nos mora sigurno i uporno prateći plovni trag patke da je uhvati ili istera na čistinu i omogući strelcu da je odsteli. Uhvaćenu ili odstreljenu pas treba da iznese iz vode i preda vodiču.

Tokom rada u vodi u svim ovim disciplinama pas mora da pokaže dobru volju za rad u vodi, upornost i želju da pronađe divljač, vodljivost, poslušnost, dobar nos, mirnoću na pucanj i pravilan i siguran aport. **Ako pas ne izvrši bilo koju od navedenih radnji ne može položiti ovaj ispit.**

Posle završenog rada u polju i vodi sudije će na osnovu zbira zasluženih i dobijenih bodova u svakoj disciplini proglasiti rezultate i redosled plasmana pasa. Za svaku dobro urađenu disciplinu pas dobija ocenu od 0 do 4, a ocenu "izvanredan" može dobiti samo u disciplinama rada u polju i vodi. Posle završenog rada u polju i vodi sudije će na osnovu zbira zasluženih i dobijenih bodova u svakoj disciplini proglasiti rezultate i redosled plasmana pasa.

AZP - ispitivanje starijeg uzgoja

Psi koji zbog bolesti, teranja ili nekih drugih razloga nisu mogli da učestvuju u solms-u, imaju mogućnost da dokažu svoje lovačke kvalitete i upotrebljivost na jednom ispitivanju starije uzgoja. Pri tome može ispitivanje starijeg uzgoja da služi za to da se proverí zrelost pasa stečena u lovnom radu, ito za pse koji su već ranije bili na testovima. Odredbe testiranja su iste kao kod solms-a. Svakako se pri ocenjivanj treba uzeti u obzir starost i veće lovačko iskustvo ovih pasa, naročito u pogledu poslušnosti.

IKP - međunarodni ispit NKD ptičara

Klub nemačkih kratkodlakih ptičara organizuje svake druge godine međunarodni ispit rada u polju i u vodi. Ovaj ispit može da ispuni svoj zadatak samo ako se na njemu postave visoki zahtevi. Zato treba da se privedu samo stvarno dobro pripremljeni i obučeni psi, koji su tražene pred-ispite položili sa vrlo dobrim uspehom, i koji imaju dovoljno lovačkog iskustva i prakse. Zahtevi treba bitno da prelaze solms nivo. Posebno treba ukazati na to da međunarodno upoređivanje, koje je moguće kod ovakvog testiranja, ima veliki značaj, i baš je međunarodni ispit nemačkog kratkodlakog ptičara taj koji može da ukaže na višestranost ovoga psa. Psi koji se primaju na ovaj ispit treba da imaju najmanje dve I nagrade/ocene sa dva prethodno navedena testiranja (derbi ,solm ,azp), a važi i I ocena/nagrada sa jednog vgp-a. Pri tome moraju za ocenu izgleda imati najmanje "vrlo dobar". Za pse iz inostranstva važe upteđivi ispiti-utakmice i rezultati testova koje su u inostranstvu položili. Priznaju se takođe ispiti udruženja pasa koji se koriste za lov, ako su položeni sa veoma visokim ocenama. Discipline ispitivanja za ikp su slične odredbama ispitivanja za solms, jedino se ne ispituje rad na vlečki pernate i dlakave divljači.

Nasuprot tome je uvedena disciplina "donošenje izgubljene divljači iz zaklona na vetar" to jeste , pas mora doneti pernatu divljač, čije postavljanje nije mogao da vidi koristeći nos. U oblasti poslušnosti traži se mnogo više nego pri solmsu.

DR. KLEEMANN - uzgojni ispit - najsloženiji ispit radnih osobina kod NKD ptičara

Ovaj ispit je najviši stepen i najsloženiji ispit radnih osobina kod nemačkih kratkodlakih ptičara. Na njemu su nekada mogli da učestvuju samo psi koji pozvani od strane kluba (koji je pratio razvoj i rad svakog psa), dok danas mogu učestvovati psi koji su ispunili određene uslove, prethodno položili određene ispite. Uslovi primanja na ovaj ispit su teski i izuzetno visoki.

Uslovi za prijavu za Kleemanna su:

1. Najmanje dve I. ocene na derbiju i solmsu (ili azp-u);
2. Jedna I. ocena na klubskom svestranom ispitu-utakmici;
3. Ocena eksterijera od najmanje "vrlo dobar" na klubskoj smotri;
4. Položen klubski ispit rada na krvnom tragu ili ispit rada na divlje svinje.

Uzgojni ispit dr Kleemann-a se održava svake druge godine i to naizmenično sa ikp-om. Osmišljen je kao elitni ispit za najkvalitetnija grla rase gde se odabiraju jedinke koje u svakom pogledu imaju radne osobine potrebne za uzgoj nkd ptičara. Elita počinje iz odabira, a uzgoj je odabiranje. Celokupan uzgoj se može svesti na jednostavan imenitelj: iz legla uvek birati najbolje i sa njima vršiti dalji uzgoj. Uzgojni ispit Dr Kleemanna je najstrožiji kriterijum pri uzgoju nkd-a.

Ispit nosi ime čoveka koji je odlučujuće uticao na razvoj rase i ugoj nkd ptičara tokom mnogo godina Dr Kleemann. Njegov moto je bio "*kroz lov do tipa*", tj, građa i narav pasa su diktirani efikasnošću pri svestranom radu u lovu, pri čemu nije zanemarivao stil, o čemu svedoči razvoj rase.

Dugo se ovo ispitivanje održavalo u proleće. Za to postoje dobri razlozi. Samo u proleće nalazimo parove jarebica, mora se od toga poci da nalaženje parova jarebica postavlja znatno veće zahteve pred čulo mirisa pasa-kandidata na testiranju, nego nalaženje mladih fazana, posebno kada su u grupama u jesen. Tu dolazi do izražaja da se samo traženje, stil kao i markiranje znatno bolje uočavaju i mogu bolje oceniti u proleće nego u jesen, kako se sada uobičajno ovaj ispit održava u visokim poljima repe. Odlučujući za premeštanje ovog ispita u jesen je bio rad na vodi, ne zato što je ljudima bilo tesko da pse teraju na proleće u hladnu vodu, već s toga što se želelo sprečiti uništavanje legala pataka, jer seone u mnogim oblastima veoma rano legu.

Ispit Dr Kleemanna se sastoji kao i sva testiranja od: rada u polju sa uobičajnim disciplinama: nos, traženje, markiranje, kuliranje, blokiranje i ponašanje u kontaktu sa divljači. Rada u vodi sa disciplinama: šunjanje za živom patkom, traženje izgubljene divljači u gustom ševaru sa mrtvom patkom i donošenje mrtve patke iz duboke vode. Donošenje pernate divljači se radi samo ukoliko se za vreme ispita sme odstreliti divljač po Zakonu o lovstvu.

Najviše pažnje se pridaje poslušnosti i saradnji sa vodičem. Da bi se položio ovaj ispit mora se principijelno u svim oblastima dobiti ocena "vrlo dobar". Izuzeci, pri kojima se zahteva samo ocena "dobar" su discipline donošenja i poslušnost na divljači koja se pokreće. Zahtevi-kriterijumi ovoga ispita su enormno visoki. Nije retkost da otpadne 50% kandidata, bez obzira na visoke kriterijume prijave. Svi psi koji su položili pored pored svih prepreka još i ovaj ispit dobijaju titulu "Kratkodlaki pobednik" (Kurzhaar Sieger - KS) koji se upisuje u rodovnik ispred imena pasa. Ova titula se u drugim zemljama tumači i kao Kleemann Sieger ili Kurzhaar šampion i u svakom slučaju, psi koji je nose predstavljaju vrh uzgojnih grla rase. Uzgajivači i vlasnici psa sa ovom titulom mogu sa pravom da budu ponosni na svoje pse.

Samo se po se bi razume da klub nemačkih kratkodlakih ptičara respektuje tj. uzima u obzir u svojim odredbama ispitivanja sve rezultate i aktivnosti koje psi imaju u klubu svestranih lovačkih pasa. Kao i kod ikp-a, samo još strožije i na Kleemann ispitu se ulažu veliki naponi da se unificiraju metodi ispitivanja, tako što će, u što većoj mogućoj meri, svim psima biti postavljeni isti zahtevi i pruženi isti ili slični uslovi rada, koji treba i da se što je moguće jednoobraznije ocenjuju.